

EL HALICILIĞININ BÖLGELERE GÖRE COĞRAFİ DAĞILIMI

Feriha AKPINARLI¹, Pınar ARSLAN²

ÖZET

Kültürel mozağin bir parçası olan Anadolu'da yaşam biçimi haline gelen el halıcılığı tüm Anadolu'da devam etmiş ve etmektedir. Günümüzde halen farklı yörelerde el dokusu halı üretimi yapılmaktadır. Bu bağlamda yöre halkının devam ettirdiği el sanatı özünde farklı kültürel özellikleri barındırmaktadır.

Bu çalışmada kültürel mirasımızın bir göstergesi olan Anadolu'da yapılan el halıcılığına dair teknik, renk, kompozisyon ve desen özellikleri belirlenmiştir. Belirlenen özellikler coğrafi bir dağılım yapılarak yöresel el halıcılığı ile ilgili ortak ve farklı özelliklerin ortaya konulması, birbiriyle olan etkileşimin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Araştırma kapsamında İç Anadolu, Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri olmak üzere 6 farklı bölgede ve 32 yörede dokunmuş olan 710 adet el dokusu halı örneğine ilişkin coğrafi dağılım yapılarak halı sayısı, il-ilçe, ürün çeşidi, yapım tarihi, düğüm türü, atkı, çözgü, ilme ipliklerinin özellikleri, en-boy, saçak boyu, hav yüksekliği ölçüleri ve kalite ile kullanılan bezeme türleri, kullanılan renkler, halıların onarım görüp görmediğine ilişkin kriterler incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Anadolu, El Halısı, Coğrafi Dağılım

GEOGRAPHICAL DISTRIBUTION BY REGIONS OF HAND-MADE CARPET

ABSTRACT

Being a piece of cultural mosaic and a lifestyle in Anatolia, hand-made carpet has continued from in Anatolia and it continues. Nowadays people from different regions still continue to product hand-made carpet. So this hand craft, maintained by the locals, contains different cultural features in itself.

In this study we specified the Anatolian hand-made carpet in terms of the features of technique, color, composition and design, which are the indicators of our cultural heritage. By applying a geographical distributions according to determined specialties, it is aimed to reveal the common and different features of local hand-made carpet and the interactions among the regions.

In this research we studied on 710 hand-made carpets from 32 different provinces and 6 different regions including Central Anatolia, Mediterranean, Aegean, Marmara and the Black Sea and Southeast Anatolia regions. After specifying the geographical distribution according to the number of carpets in city/province distribution, we analyzed the carpets in terms of product range, year of weaving, knot-type, weft, warp, features of pile yarn, width-length, web length, pile height, dimensions and the quality of used decorations, colors, and the criteria of being under repaired or not.

Keywords: Anatolia, Hand-Made Carpet, Geographical Distribution.

¹Profesör, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Tekstil Tasarımı Bölümü, ferihaak@gmail.com

²Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi, Tekstil Tasarımı ve Üretimi Bölümü, pinar-arlan@windowlive.com

1. GİRİŞ

Tarihi süreç içerisinde birçok kültüre ev sahipliği yapan Anadolu’da, halkın kendisini ifade edebildiği ve geçim kaynağının temelini oluşturduğu el sanatları ile ilgili ürünlerin çeşitliliğini görebilmek mümkündür. “El sanatları, bireylerin bilgi ve becerisine dayanan, özellikle doğal hammaddelerin kullanıldığı elle veya basit araçlarla yapılabilen, toplumun kültürünü, gelenek, görenek ve adetlerinin özelliklerini taşıyan, ayrıca üretimini yapan bireylerin duygu, düşünce ve becerisini yansıtan, gelir getirici üretime yönelik ürünlerdir. Maddî kültür varlıklarımız arasında yer alan el sanatları; Türk Folklorunu karakterize edebilmesi, geçmişinin çok eskilere dayanması, çeşitliliği ve sanat değeri taşıması açısından dünya el sanatları içerisinde seçkin bir yere sahiptir” (Akpınarlı, 2008).

Türk kültürünün sahip olduğu kültürel mozaiklerin yansımaları şüphesiz ki Geleneksel Türk El sanatlarına dair yapılmış olan sanat ve estetik uyumun bir arada varolduğu eşsiz örneklerdir. Bu örnekler arasında yer alan Türk el halısı ilmek ilmek dokuyucunun toplum ile yaşam arasındaki bağı en iyi şekilde yansıtmaktadır.

İnanılmaz inceliği, yüksek kalitesi, motiflerin zenginliği, özellikleri ile dikkat çeken, Altay dağlarında bir kurganın içerisinde bulunan ve bilinen en eski düğümlü halı Pazırık halısıdır. Ancak Pazırık halısından 45 yıl kadar önce Aurel Stein tarafından Doğu Türkistan’da bulunan M. S. 3. ve 4. yüzyıllara tarihlenen en eski halı parçaları bulunmuştur (Stein, 1907: 337-398).

Türk halılarının en önemli diğer bir buluntusu ise Abbasiler döneminden kaldığı kabul edilen halılardır. C. J. Lamm tarafından Fustat’ta yapılan kazılar sonucunda tek argaca düğümlenerek dokunan 7. ve 9. yüzyıllara ait 2 halı parçası bulunmuştur. Her 2 halı parçası geometrik bir örnekte olup genellikle kızıl kahverengi zemin üzerine koyu mavi, yeşil ve deve tüyü renkleri kullanılmıştır (Deniz, 2000: 22 ; Aslanapa, 2005: 21 ; Yetkin, 1991: 4).

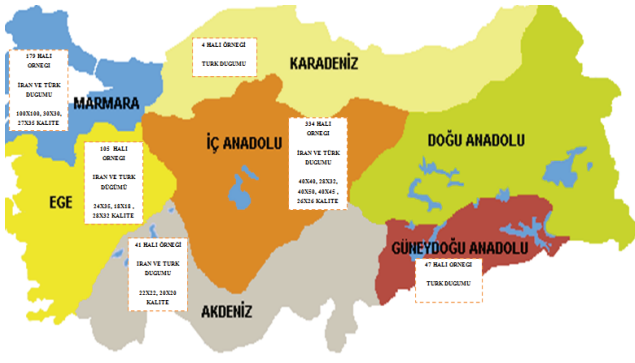
Türk halı sanatının önemli halı buluntuları ile zenginleşen tarihinin yanı sıra Anadolu’da göçebe hayatı süren Yörüklerin yaşamında çadır başta olmak üzere, halı, kilim, keçe, örtü, torba, heybe gibi çeşitli yünlü dokumalar üretilmiştir. Yörükler halıyı dokumak için kullanılacak olan çözü, atkı ve ilme (düğüm) ipleri için kendi hayvanlarının ürünlerinden (yün, keçi kılı) yararlanmışlardır. Halı desenlerini ise yaşadıkları iklim ve coğrafi koşullardan etkilenerek kendi duygularını, düşüncelerini, özlelerini, yaşamlarını yansıtan bir iletişim aracı olarak görmüştür. Böylece Türkler Orta Asya’dan Batı’ya doğru yapmış oldukları göçlerle birlikte halı dokumacılığını da beraberinde getirmiştir (Okumura vd., 2007: 77).

Orta Asya’dan Anadolu’ya göç ederek, Anadolu’nun fetih ve yerleşiminde önemli roller oynayan çeşitli Türkmen boyları kendilerine özgü motif ve kompozisyon anlayışlarını yeni yerleştikleri bölgelerde dokudukları halılarda da kullanmıştır. Ancak batıya göç etmeleri ile bazı motif ve kompozisyonlarda birtakım değişiklikler olmuştur. Beylikler ve Erken Osmanlı Dönemi halılarının motifleri, Anadolu şehirlerindeki evlerde ve halı dokuma atölyelerinde geliştirilip, Orta Asya geleneklerinden biraz daha farklı yönde değiştirildikleri de görülmektedir. Buna rağmen ana unsurları devam ederek, Anadolu halıları üzerindeki motiflerin temel taşlarını meydana getirmişlerdir (Türkmen, 2001: 85-86).

Bugün Anadolu’da halı ve düz dokuma yaygıların dokunduğu merkezler Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı Dönemi dokumalarının da yapıldığı yerlerdir. Eski usullerle, halı ve düz dokuma yaygıların dokunduğu bu merkezler, kendi dünyası içinde dokumacılık geleneğini sürdürmektedir. Türk halı ve düz dokuma yaygıların taşıdığı gelenekler, Orta Asya’dan bu yana devam eden, kültür zenginliğini göstermektedir. Bu zengin kültür de, Türk dünyasının ortak özelliklerini meydana getirmektedir (Deniz, 2000: 201).

Türk el halıları geçmişten günümüze kadar yöreden yöreye farklılıklar ve benzerlikler göstererek yöresel kültürümüze katkıda bulunmaktadır. Halk kültürü ürünleri yaşadıkları yörenin özelliklerini yansıtmaktadır. Aynı zamanda halkın ortak duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri bakımından Türk kültürünün korunmasında ve yaşatılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Türk halı sanatına dair yapılan araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda yöresel halı ile ilgili araştırmaların oldukça fazla olduğu gözlenmektedir. Ancak günümüzde her yörenin ayrı ayrı incelendiği araştırmaların yanısıra yöreler arasındaki teknik ve desen özelliklerin karşılaştırılabildiği, yöreler arasındaki farklılıkların ve benzerliklerin kolaylıkla belirlendiği bölgesel halı dağılım şemasını konu alan araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alanda yapılan çalışmaya örnek olarak; Sürür (1987) tarafından “Türkiye Halı Tipleri Atlası Çalışmasına Örnek, Doğu Anadolu Yöresinden Bir Kesit” çalışması yapılmıştır. Yapılan çalışmada Malatya yöresindeki halı merkezleri örnek olarak alınmış, karşılaştırma için ise Sivas ve Adıyaman geleneksel halı örnekleri ile birlikte 568 halı örneği motif, renk ve boya açısından incelenerek harita üzerinde dağılımı yapılmıştır (Sürür, 1938: 350).

Ancak bu araştırmada; yöresel dağılımın ve incelenen halıların teknik ve desen (yöresi, halı cinsi, yüzyılı, kullanılan malzeme, en-boy, düğüm tekniği, kalite, saçak boyu, hav yüksekliği, bezeme türü, hasar durumu) özellikleri eklenerek geniş kapsamlı araştırma sonucunda halıların coğrafi dağılımı hazırlanmıştır.

Fotoğraf 1. El Halıcılığının Coğrafi Dağılımı

2. YÖNTEM

Araştırma tarama yöntemi ile yapılmıştır. İç Anadolu, Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri olmak üzere 6 farklı bölgede dokunmuş olan el dokusu halılar araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Hereke, Kayseri Merkez, Kayseri-Bünyan, Kayseri-Yahyalı, Balıkesir - Sındırgı, Nevşehir-Avanos, Niğde-Taşpınar, İzmir-Selçuk, Manisa-Demirci, Manisa-Yuntdağı, Sivas-Merkez, Niğde-Bor, Konya-Ereğli, Aksaray-Taşpınar, Konya-Sarayönü, Çanakkale- Ayvacık, Konya-Derbent, Antalya-Döşemealtı, İzmit-Derince, Isparta-Şarki Karaağaç, Niğde-Merkez, Adıyaman-Sincik, İzmir-Bergama, Nevşehir- Ürgüp, Konya-Karapınar, Uşak, Kırşehir, Kırşehir Kaman Çankırı, Bolu-Mengen, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa olmak üzere 32 yörede dokunmuş olan 710 adet el dokusu halı örneği oluşturmaktadır. Coğrafi dağılımında; halı sayısı, il-ilçe, ürün çeşidi, yapım tarihi, düğüm türü, atkı, çözgü, ilme ipliklerinin özellikleri, en-boy, saçak boyu, hav yüksekliği ölçüleri ve kalite ile kullanılan bezeme türleri, kullanılan renkler, halının onarım görüp görmediğine ilişkin kriterler incelenmiştir. Elde edilen veriler tablolar halinde ve harita üzerinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. (Bknz: Ek 1: Tablo 1 ve Ek 2: Tablo 2).

3. BULGULAR

3.1. Halıların Coğrafi Dağılım Özellikleri

Araştırmanın örneklemini oluşturan halıların özellikleri tablo haline getirilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde; Türkiye'nin 6 farklı bölgesindeki (İç Anadolu, Ege, Karadeniz, Marmara, Akdeniz ve Güneydoğu Anadolu), 32 yörede dokunmuş olan 710 halı örneği tespit edilmiştir. Buna göre; bölgelerde dokunmuş olan halıların özelliklerini şöyle yorumlayabiliriz.

Karadeniz Bölgesi Bolu- Mengen yöresindeki 4 halı örneğinin 20. yy'da dokunduğu ve % 100 Türk Düğümü olduğu, çözgü ve atkı ipliği olarak % 75'i yün, % 25'i

pamuk, ilme ipliği ise % 100 yün elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 75'i heybe ve % 25'i duvar halısı olduğu, bu halıların eni 44 ile 80 cm arasında değişmekte ve 55 cm olduğu, boyu ise 60 ile 138 cm değişmekte ve 120.5 cm olduğu tespit edilmiştir. Bugünkü durumu sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, geometrik ve sembolik bezeme türü kullanılmıştır. İncelenen halılarda yoğun olarak siyah, beyaz, mor, yeşil, krem ve kırmızı renkler kullanılmıştır (Bknz Tablo 2).

Güneydoğu Anadolu Bölgesi Şanlıurfa, Adıyaman-Sincik yörelerindeki 47 halı örneğinin 20. yy'da dokunduğu ve % 100 Türk Düğümü olduğu çözgü ipliği olarak % 68'si yün, % 31.9'u pamuk, atkı ipliği olarak % 63.8'i yün, % 36'sı pamuk, ilme ipliği ise % 100 yün elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 80.8'i halı, % 17'si yastık ve % 2.1 yer halısı olduğu bu halıların eni 57.7 ile 107.4 cm arasında değişmekte ve 82.5 cm olduğu, boyu ise 143.3 ile 289 cm arasında değişmekte ve 216.1 cm olduğu tespit edilmiştir. Bugünkü durumu sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik ve nesneli bezeme türü kullanılmıştır. Adıyaman-Sincik yöresinde dokunan halıların hav yüksekliği ise 1.3 mm dir. İncelenen halılarda yoğun olarak kırmızı, siyah, beyaz, yeşil, turuncu ve kahverengi renkler kullanılmıştır.

Akdeniz Bölgesi Antalya- Döşemealtı, Isparta-Şarkikaraağaç, Kahramanmaraş yörelerindeki 41 halı örneğinin % 97.5'i 20. yy. ve % 2.4'ü 18. yy'da dokunduğu ve % 14.6'ü İran Düğümü, % 85.3'ü Türk Düğüm olduğu, çözgü, atkı ve ilme ipliği olarak % 100 yün elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 29.2'si taban, % 21.9'u heybe, % 9.7'si namazlık, % 9.7'si yolluk, % 9.7'si yaygı, % 4.8'i paspas, % 4.8'i yastık, % 4.8'i halı, % 2.4'ü minder ve % 2.4'ü duvar halısı olduğu bu halıların eni 68.4 ile 106.4 cm arasında değişmekte ve 88.1 cm olduğu, boyu ise 154.2 ile 192.5 cm arasında değişmekte ve 177.6 cm olduğu, saçak boyunun 2.8 ile 4.4 cm arasında değişmekte ve 2.4 cm olduğu, hav yüksekliği ise 0.5 ile 3.6 mm arasında değişmekte ve 1.3 mm olduğu tespit edilmiştir. Halıların % 12.1'i 22x22, % 7'si 20x20 kaliteye sahip olduğundan ağırlıklı olarak kaba kaliteli halı grubunu oluşturmaktadır. Bugünkü durumu sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik ve nesneli bezeme türü kullanılmıştır. İncelenen halılarda yoğun olarak siyah, kırmızı, sarı, yeşil, beyaz ve lacivert renkler kullanılmıştır.

Ege Bölgesi İzmir- Bergama, İzmir- Selçuk, Manisa-Demirci, Manisa- Yuntdağı, Uşak yörelerindeki 105 halı örneğinin % 71.4'ü 20. yy., % 12.3'ü 21. yy., % 3.8'i 17. yy., % 3.8'i 19. yy., % 2.8'si 15. yy., % 2.8'i 16. yy., % 1.9'u 18. yy.'da dokunduğu ve % 12.3'ü İran Düğümü,

% 87.6'sı Türk Dügümü olduğu, çözgü ipliği olarak % 75.2 yün, % 24.7 pamuk, atkı ipliği olarak % 66.6 yün, % 33.3 pamuk, ilme ipliği ise % 100 yün elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 42.8'si taban halısı, % 14.2'si heybe, % 12.3'ü halı, % 11.4'ü seccade, % 11.4'ü yer halısı, % 4.7'si yolluk, % 0.9'u paspas ve % 0.9'u sedir halısı olduğu, bu halıların eni 124.9 ile 152.4 cm arasında değişmekte ve 139.8 cm olduğu, boyu ise 184.4 ile 250 cm arasında değişmekte ve 221 cm olduğu, saçak boyu 1.7 ile 10.8 cm arasında değişmekte ve 4.9 cm, hav yüksekliği ise 0.7 ile 3.2 mm arasında değişmekte ve 1 mm olduğu tespit edilmiştir. Halıların % 14'ü 24x35, % 12.3'ü 18x18 ve % 12.3'ü 28x32 düğüm sıklığına sahip olduğundan ağırlıklı olarak orta ve kaba kaliteli halı grubunu oluşturmaktadır. Bugünkü durumu sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik, nesnel ve yazılı bezeme türü kullanılmıştır. İncelenen halılarda yoğun olarak kırmızı, lacivert, beyaz, mavi, yeşil ve sarı renkler kullanılmıştır.

Marmara Bölgesi İzmit- Derince, Hereke, Balıkesir-Sındırgı, Çanakkale- Ayvacık yörelerindeki 179 halı örneğinin % 58.6'sı 20. yy., % 39.1'i 21. yy., % 1.1'i 18. yy., % 0.5'i 19. yy. ve % 0.5'i 16. yy., dokunduğu ve % 0.5'i İran Dügümü, % 99.4'ü Türk Dügümü olduğu, çözgü ipliği olarak % 51.9 ipek, % 39.1 yün, % 8.9 pamuk, atkı ipliği olarak % 48 ipek, % 39.1 yün, % 12.8 pamuk, ilme ipliği ise % 50.2 yün, % 49.7 ipek elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 26.8'i taban halısı, % 3.3'ü heybe, % 42.4'ü halı, % 11.7'si seccade, % 2.2'si pano, % 1.1'i minder, % 3.3'ü yer halısı, % 0.5'i yastık ve % 0.5'i karyola halısı olduğu, bu halıların eni 87.3 ile 138.5 cm arasında değişmekte ve 111.3 cm, boyu ise 131.6 ile 222.1 cm arasında değişmekte ve 174.3 cm olduğu, saçak boyu 4.6 ile 4.9 cm arasında değişmekte ve 3.5 cm, hav yüksekliği ise 1.1 ile 5.5 mm arasında değişmekte ve 2.1 mm olduğu tespit edilmiştir. Halıların % 26.2'si 100x100, % 9.4'ü 60x60 ve % 7.6'sı 30x30 düğüm sıklığına sahip olduğundan ağırlıklı olarak ince ve orta kaliteli halı grubunu oluşturmaktadır. Bugünkü durumu sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik, nesnel ve yazılı bezeme türü kullanılmıştır. İncelenen halılarda yoğun olarak kırmızı, sarı, yeşil, mavi, krem, beyaz kullanılmıştır.

İç Anadolu Bölgesi Kayseri- Merkez, Kayseri- Bünyan, Kayseri- Yahyalı, Nevşehir- Avanos, Nevşehir- Ürgüp, Niğde- Merkez, Niğde- Bor, Niğde- Taşpınar, Sivas- Merkez, Çankırı, Kırşehir- Merkez, Kırşehir- Kaman, Aksaray- Taşpınar, Konya- Ereğli, Konya- Sarayönü, Konya- Derbent, Konya- Karapınar yörelerindeki 334 halı örneğinin % 85.6'sı 20. yy., % 12.5'i 21. yy., % 1.1'i 18. yy., % 0.5'i 19. yy.'da dokunduğu ve % 3.2'si İran Dügümü, % 96.7'si Türk Dügümü olduğu, çözgü ipliği

olarak % 57.4 yün, % 40.7 pamuk, % 1.7 ipek, atkı ipliği olarak % 78.4 yün, % 21.5 pamuk, ilme ipliği ise % 96.1 yün, % 3.8 ipek elyafı kullanıldığı, ürün çeşidi olarak % 26'sı taban halısı, % 20'si yastık, % 15.2'si seccade, % 4.7'si yolluk, % 4.4'ü heybe, % 3.8'i halı, % 3.5'i kelle, % 3.2'si minder, % 2.3'ü somya, % 1.7'si namazlık, % 1.7'si sedir halısı, % 1.4'ü yer halısı, % 1.4'ü karyola halısı, % 1.4'ü telefon altlığı, % 1.4'ü divan halısı, % 0.5'i duvar, % 0.2'si paspas, % 0.2'si sergi halısı ve % 0.2'si çanta olduğu, bu halıların eni 56.5 ile 174.7 cm arasında değişmekte ve 112.1 cm olduğu, boyu ise 108 ile 271.6 cm arasında değişmekte ve 180.2 cm olduğu, saçak boyu 3 ile 15 cm arasında değişmekte ve 3.2 cm olduğu, hav yüksekliği ise 0.5 ile 6.1 mm arasında değişmekte ve 2.2 mm olduğu tespit edilmiştir. Halıların % 5'i 40x40, % 4.7'si 28x32, % 4.4'ü 40x50, % 4.1'i 40x45 ve % 3.5'i 26x26 düğüm sıklığına sahip olduğundan ağırlıklı olarak ince ve orta kaliteli halı grubunu oluşturmaktadır. Kenar, hav, saçak bölgeleri yıpranmış olan Nevşehir-Avanos halıları ile kenar bölgeleri yıpranmış olan Konya Sarayönü halıları haricinde bugünkü durumu genellikle sağlam olan ve onarım görmemiş halılarda bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik ve nesnel bezeme türü kullanılmıştır. İncelenen halılarda yoğun olarak kırmızı, yeşil, beyaz, siyah, kahverengi ve mavi renkler kullanılmıştır.

İncelenen halıların kaliteleri göz önüne alındığında genellikle orta kaliteli halı grubunu oluşturduğu gözlenmiştir. Özel (1989) yaptığı çalışmada ince kaliteli halılar dm²'de 100x100, 80x80, 70x70, 60x60, 50x50, 40x40 düğüm sıklıkları arasında, orta kaliteli halılar dm²'de 30x50, 38x38, 30x45, 32x40, 30x42, 32x36, 26x33 düğüm sıklıkları arasında ve kaba kaliteli halılar ise 20x28, 24x22, 18x28, 22x22, 20x24 düğüm sıklıkları olduğunu belirtmiştir (Özel, 1989: 17-19).

İncelenen halılarda kullanılan renkler göz önüne alındığında ise % 84.5 kırmızı, % 70.5 yeşil, % 63.5 beyaz, % 58.1 siyah, % 56.7 mavi, % 51.2 sarı, % 48.3 kahverengi, % 46.7 lacivert ve % 44.7 krem olmak üzere 9 farklı renk yoğun olarak kullanıldığı tespit edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Belirlenen kriterler doğrultusunda farklı bölgelerde dokunmuş olan halıların özellikleri tablo haline getirilmiştir. Tablo sayesinde bölgeler arası aynı ve farklı özelliklerin kıyaslanması yapılabilmektedir. Buna göre; Türkiye'de el halıları en çok Türk düğüm tekniği ile 20. ve 21. yy. 60x60, 24x35, 28x32, 18x18 olmak üzere ince, orta ve kaba kalitelere dokunmuştur. Atkı, çözgü ve ilme ipliğinde ise yoğun olarak yün ipliği kullanılmış olup genellikle bugünkü durumu sağlam ve onarım görmemiştir. Ayrıca Türkiye'de dokunan el halılarında

en çok bitkisel, figürlü, geometrik, sembolik ve nesneli bezemeler yer alırken, kırmızı, yeşil, beyaz, siyah, mavi, sarı, kahverengi, lacivert ve krem olmak üzere 9 farklı renk halılarda yoğun olarak kullanılmıştır.

Sonuç olarak, Türk kültürünün varolmasında etkili olan Türk el halılarının geçmişe dair izlerinin unutulmadan geleceğe doğru ve birebir aktarılması için halılara özgü özellikler kayıt altında tutulmalıdır. Buna göre; farklı alan çalışmalarına ait veri kaybının önüne geçilmesi, kıyaslama yapılabilmesi ve nitelikli yöresel halı sınıflandırılması için bölgesel halı dağılım şemalarına yapılan araştırmalarda yaygın olarak yer verilmelidir. Bu çalışmada yapılan coğrafi dağılım ülkemizde üretilen yöresel el halılarının özelliklerini karşılaştırmalı olarak sunma imkanı sağlamaktadır. Ayrıca farklı bölgelerde dokunan halı özelliklerinin benzer nitelikler taşımasından dolayı birbirleri üzerinde etkileşiminin sürdürdüğünü de görmek mümkündür.

KAYNAKLAR

AKPINARLI, H. F. (2008). "Akşehir El Örgü Çoraplarında Motif ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi", I. Uluslararası Selçukludan Günümüze Akşehir Kongresi ve Sanat Etkinlikleri. Konya.

ASLANAPA, O. (2005). Türk Halı Sanatının Bin Yılı. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

DENİZ, B. (2000). Türk Dünyasında Halı Ve Düz Dokuma Yaygılar. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

OKUMURA, S. vd. (2007). Anadolu dokuma mirası I. Uluslararası Doğu Halıları Konferansı 11. Ankara.

ÖZEL, A. (1989). Halıcılık. Ankara: Adak Matbaacılık.

STEIN, A. (1907). Ancient Khotan. Oxford: Clarendon Press.

SÜRÜR, A. (1987, Haziran). Türkiye halı tipleri atlası çalışmasına örnek Doğu Anadolu yöresinden bir kesit, III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Ankara.

TÜRKMEN, N. (2001). Orta Asya Türkmen Halıları İle Tarihi Anadolu-Türk Halılarının Ortak Özellikleri. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

YETKİN, Ş. (1991). Türk Halı Sanatı. Ankara: Tisamat Basım Sanayii.

ÖRNEKLEM OLARAK ALINAN ARAŞTIRMALAR

AKGÜL, İ. (1992). Aksaray İli Taşpınar İlçesi Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

AKLEYLEK, B. (1996). Manisa İli Yunt Dağı Köyleri Yağcıbedir Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ALTINBAŞ, N. (1995). Kayseri İli Bünyan İlçesi Halı

Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ALTINDAĞ, H. (1995). Niğde İli Bor İlçesi Bahçeli Kasabası Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ARICI, G. (1996). Yahyalı Halılarının Tarihi, Gelişimi, Oluşumu ve Günümüzdeki Durumu, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ARITÜRK, M. (1994). Nevşehir İli Ürgüp İlçesi Ürgüp Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ARSLAN, P. (2011). Ayvacık Yöresi DOBAG Halılarının Teknik ve Desen Özellikleri, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

AYRAL, D. (1997). Çanakkale İli Ayvacık El Dokuma Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

AYPAN, S. (1991). Kayseri İli Bünyan Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

AZİZOĞLU, Z. (1995). Çanakkale İli Ayvacık Yöresi El Dokusu Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

BAHADIR, N. (1998). Kayseri İli Bünyan İlçesi El Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

BAKIRÇİVİ, H. (1995). Kayseri İl Merkezi Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

BOZKURT, S. (1995). Manisa İli Demirci İlçesi Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

BURGAZ, B. (1997). Sultanköy Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÇELEBİ, A. (1996). Antalya Döşemealtı Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

DİKBAŞ, R. (2013). Uşak İli El Dokuma Halılarının Renk, Desen ve Kompozisyon Özelliklerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

DOĞAN, S. (1996). Kayseri El Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

DURAKLI, V. (1996). Uşak İli Susuz Ören Köyü Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

EKİNCİ, Ö. (2005). Hereke Halı Satıcılarının Karşılaştıkları Pazarlama Sorunları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

GÜLBAHAR, H. (1988). Niğde İlinde Dokunan Halıların Renk, Teknik ve Desen Özellikleri İle Ekonomik Alanda Karşılaşılan Durumlar, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

GÜLCÜ, E. H. (1995). İzmir İli Bergama İlçesi Yağcıbedir Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

GÜLDAL, G. (2009). Sivas Cezaevlerinde Dokunan Halıların Özelliklerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

GÜNER, S. (1999). Hereke El Dokuması İpek Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KAÇAR, F. H. (1988). Antalya İli Döşemealtı Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KARAHAN, T. (1998). Kırşehir İli Halıcılığı Teknik ve Desen Özellikleri, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KARTAY, F. (1996). Kocaeli İli Hereke Beldesi Halıcılığı Teknik ve Desen Özellikleri, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KIRCALI, M. (1991-1992). Manisa İli Demirci Yöresi Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KIVRAK, H. (1990). Konya İli Derbent İlçesi Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

KÖPRÜKÖY, S. (1996). Balıkesir-Sındırgı İlçesi Yağcıbedir Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

MANAP, G. (1997). Isparta İli Şarkikaraağaç İlçesi Çarık Saraylar Kasabasında Dokunan Halılar, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

NAHYA, O. (1996). Konya İli Sarayönü İlçesi Ladik Kasabası (Konya Etnografya Müzesinde Bulunan) Ladik El Dokuması Halı Seccadeleri, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÖZBEK, S. (1990). Kayseri İli Hacılar Bucağı Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÖZER, A. (1996). Konya İli Ereğli İlçesi ve Kutören Kasabası Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÖZGENÇ, A. (1997). Karapınar İlçesi El Dokusu Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

RALA, A. (1998). Balıkesir İli Sındırgı Yöresi Yağcıbedir Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

SERT, Z. (2009). Hereke Halılarında Renk, Motif, Malzeme ve Teknik Özellikler, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

SEYHAN, G. (1997). Bünyan El Dokuma Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

SOYTAŞ, S. (1995). Kırşehir Kaman Halı Yastıkları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ŞAHİN, S. (2001). Hereke Yöresinde Dokunan Halılar, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

TEKİNARSLAN, İ. (2007). Niğde Yöresi El Halıcılığının Teknik, Motif ve Kompozisyon Açısından Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

TEPE, H. (1996). Nevşehir İli Avanos İlçesi Halıcılığı Teknik Ve Desen Özellikleri, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

TOKMAK, N. (1990). Kayseri İli Bünyan Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

TURGUTALP, T. (1997). Niğde İlinde Dokunan Taşpınar Halıları, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

TÜRECİ, İ. (1995). Hereke İpek Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

UĞURLU, A. (1997). Konya İli Ereğli İlçesi El Dokusu Halıcılık, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÜRK, G. (2007). Kayseri Yahyalı Halısı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

ÜSTÜN, D. (1990). İzmit Derince İlçesi İpek Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

YALAMA, M. (1999). Konya Ereğli İlçesi Kuzukuyu Köyü El Dokusu Halıcılığı Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

YAYLAS, T. (1995). Adıyaman İli Sincik İlçesi Dilektepe Köyü Halı Dokumacılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

YILDIRIM, N. (1996). Hereke Halıcılığı, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

YILDIZ, M. (2001). Yahyalı Yöresinde Dokunan Halılar, Yayınlanmamış lisans tezi. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.

Ek 1: Tablo 1 Örnekler Olarak Alınan Halıların Özellikleri

SIRA NO	BÖLGELER	HALI SAYISI	İL-İLÇE	ÜRÜN ÇEŞİDİ	YÜZYILI	DÜĞÜM TÜRÜ	GEREÇLER			BOYUTLAR				BEZEME TÜRÜ								
							ATKI	ÇÖZGÜ	İLME	EN	BOY	KALİTE	SAÇAK BOYU	HAV YÜKSEKLİĞİ	BİTKİSEL	FIGÜRLÜ	GEOMETRİK	SEMBOLİK	NESNELİ	YAZILI	BUGÜNKÜ DURUMU	ONARIM
1	MARMARA BÖLGESİ	10	Hereke	HA(64)/T(5)/S(13)/P(3)/KA(1)	20.(52) 21.(50)	Türk(101) İran(1)	İ(86)-P(16)	İ(79)-P(23)	İ(82)-Y(20)	87.3	131.6	100x100(47) 60x60(17) 40x60(3)	4.9	1.1	X	X	X	X	X	X	-	-
2		22	Balıkesir - Sındırgı	T(10)/S(3)/M(2)/YE(6)	20.	Türk	Y	Y	Y	95.1	160.9	27x35(5) 25x36(4) 30x38(2)	4.6	1.9	X	X	X	X	X	-	-	
3		7	İzmit-Derince	H(6)/T(1)	20.	Türk	İ	İ	İ	138.5	222.1	-	-	-	X	X	X		X	-	-	
4		48	Çanakka le-Ayvacak	T(32)/S(5)/Y(1)/HA(12)/P(1)	16.(1) 18.(2) 19.(1) 20. (24) 21. (20)	Türk	Y	Y	Y	124.4	182.7	30x30(13) 27x32(3) 26x33(2)	4.8	5.5	X	X	X	X	X	-	-	
5	AKDENİZ BÖLGESİ	16	Antalya-Döşemealtı	N(3)/T(5)/P(1)/H(7)	18.(1) 20.(15)	Türk	Y	Y	Y	106.4	192.5	22x22(5) 20x20(3)	2.8	0.5	X	X	X	X	X	-	-	
6		13	Isparta-Şarıkaraağaç	T(7)/YO(4)/M(1)/P(1)	20.	Türk(7) İran(6)	Y	Y	Y	68.4	154.2	-	4.4	3.6	X	X	X		X	-	-	
7	G-ANADOLU BÖLGESİ	12	Kahramanmaraş	HE(2)/Y(2)/NA(1)/HA(2)/YAYGI(4)/D(1)	20.	Türk	Y	Y	Y	89.5	186.3	-	-	-	X	X	X	X	X	-	-	
8		38	Şanlıurfa	H(38)	20.	Türk	Y(30)-P(8)	Y(32)-P(6)	Y(38)	107.4	289	-	-	-	X	X	X	X	X	-	-	
9		9	Adıyaman-Sincik	Y(8)/YER(1)	20.	Türk	P	P	Y	57.7	143.3	-	1.3	X	X	X	X		-	-		
10	KARADEĞİZ BÖLGESİ	4	Bolu-Mengen	H(3)/D(1)	20.	Türk	P(1)-Y(3)	P(1)-Y(3)	Y	60	120.5	-	-	-	X		X	X		-	-	
11	EGE BÖLGESİ	15	İzmir-Selçuk	T(15)	20.	Türk	Y	Y	Y	152.7	191.9	24X35(15)	10.8	3.2	X	X	X	X	X	-	-	
12		33	Manisa-Demirci	Y(12)/T(3)/YO(2)/S(1)/P(1)/SE(1)/HA(13)	20.	Türk(20) İran(13)	Y(20) P(13)	Y(20) P(13)	Y	136.5	248.2	18X18(13)	2.9	0.7	X	X	X	X	X	-	-	
13		10	Manisa-Yuntdağ	T(8)/H(1)/YO(1)	20.	Türk	Y	Y	Y	141	250	26X33(10)	9.5	-	X	X	X	X		-	-	
14		12	İzmir-Bergama	H(12)	20.	Türk	Y	Y	Y	124.9	184.4	60X60(7) 40X60(3)	-	-	X	X	X	X	X	-	-	
15		35	Uşak	YO(2)/T(19)/H(2)/S(11)	15.(3) 16.(3) 17.(4) 18.(2) 19.(4) 20.(5) 21.(13)	Türk	P(13)-Y(22)	P(22)-Y(13)	Y	144.2	230.8	28X32(13)	1.7	1.5	X	X	X	X	X	X	-	-

16	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	30	Kayseri Merkez	T.A (4)/ T (5)/ SE (3)/ Y(4)/S(9)/ N(3)/YE (1)	20.	Türk	İ (24)- P(6)	İ (24)- P(6)	İ(13)- Y(17)	112.7	171.6	70X70 (9) 60X60 (8)	6.6	1.3	X	X	X	X	X	X	-	-
17		58	Kayseri-Bünyan	T(23)/YO(7)/ KA(5)/Dİ(3)/ SE(1)/K(7)/ SO(5)/S(7)	20.	Türk (39) İran (10)	P(31) - Y(18)	P(31)- Y(18)	Y(49)	167	271.6	30x40 (3) 40x40 (12)	4.6	4.4	X	X	X	X	X	X	-	-
18		37	Kayseri-Yahyalı	T(15)/Y(5)/ SE(1)/S(3)/ H(1)/HA (12)	20.(14) 21.(23)	Türk	Y	Y	Y	110.2	179.2	35X40 (8) 30X35 (5) 30X40 (5) 40X40 (4)	5.9	4.3	X	X	X	X	X	X	-	-
19		12	Nevşehir-Avanos	S(3)/SE(3)/ Y(2)/YE(4)	20.	Türk	Y	Y(6)- P(6)	Y	128.8	219.5	26x33(2) 28x34 (2)	-	0.6	X	X	X		X		Ke nar	-
20		14	Niğde-Taşpınar	T(5)/Y(4)/ M(2)/S(1)/ YO(2)	20.	Türk	Y	Y	Y	124.4	175.5	28X32 (14)	5.3	5	X	X	X	X			-	-
21		9	Sivas-Merkez	K(4)/T(5)	21.	Türk(9))- İran(1)	P	P	Y	174.7	265.1	60X60(2) 50X50(7)	15	3.5	X	X	X				-	-
22		10	Niğde-Bor	Y(7)/M(1)/Y O(1)/T (1)	20.	Türk	Y	Y	Y	76	120	21X28 (4) 40X45(6)	-	5.8	X	X	X				-	-
23		48	Konya-Ereğli	Y(14)/T(10)/ H(2)/T.A(1)/ S(16)/D(1)/M (2)/P(1)/ SER (1)	20.	Türk	Y	Y(45)- P(3)	Y	79.8	134.9	26X26 (12) 24X24 (9) 22X22 (6) 30X30 (3)	4.3	1.5	X	X	X	X	X		-	-
24		9	Nevşehir-Ürgüp	H(9)	20.	Türk	P	P	Y	114.4	194.7	-	5	-	X	X	X	X	X		-	-
25		13	Konya-Karapınar	M(2)/T(5)/ Y(2)/N(2)/ YO(1)/Ç(1)	20.	Türk	Y	P	Y	104.1	168.1	24x31- 32(2) 23x32- 33(2)	5	0.5	X	X	X	X			-	-
26		20	Kırşehir	Y(10)/M(4)/ N(1)/YO(3)/ SE(1)	20.	Türk	Y(16))- P(4)	Y(6)- P(14)	Y	83.7	167.4	35X37 (4) 28X32 (2) 32X35 (2) 35X38 (2)	3	0.8	X	X	X	X	X		-	-

27	İÇ ANADOLU BÖLGESİ	2	Çankırı	H(1)/HA(1)	20.	Türk	Y	Y	Y	116	159	-	-	-			X	X			-	-
28		9	Aksaray-Taşpınar	T(3)/Y(3)/ H(1)/M(2)	20.	Türk	Y	Y	Y	92.2	126.6	22X53(7)	-	1	X	X	X				-	-
29		15	Konya-Sarayönü	S(15)	18.(4) 19.(2) 20.(9)	Türk	Y	Y	Y	109.2	188.8	40x50 (15)	-	6.1	X	X	X		X		Saç ak, Ha v, Ke nar	-
30		23	Niğde-Merkez	YO(2)/Y(2)/ T(13)/K(1)/ S(1)/H(1)/ SO (3)	20. 21.	Türk	P(4)- Y(19)	P(4)- Y(19)	Y	123.5	210.7	40X45 (8) 25X25 (5) 30X30 (4)	-	2.9	X	X	X	X			-	-
31		11	Konya-Derbent	D(1)/S(6)/ T(2)/Dİ(2)	20.	Türk	Y	Y	Y	132.7	203.1	30x35(2) 25x32(2) 25x30(2)	-	-	X		X		X		-	-
32		14	Kırşehir-Kaman	Y(14)	20.	Türk	Y	P	Y	56.5	108	-	-	-	X	X	X	X	X		-	-

*KA: Karyola Halısı T: Taban Halısı Y: Yastık Halısı YO: Yolluk M: Minder halısı S: Seccade H: Heybe Ö: Örnek halı SE: Sedir halısı YE: Yer halısı

Dİ: Divan halısı D: Duvar halısı K: Kelle N: Namazlık P: Paspas Ç: Çanta T.A.: Telefon altlığı SO: Somya halısı HA: Halı Pa: Pano SE: Sergi Halısı

Ek 2: Tablo 2 İncelenen Halıların Renk Özellikleri

SIRA NO	HALI SAYISI	İL-İLÇE	KIRMIZI	LACİVERT	SİYAH	BEYAZ	TURUNCU	SARI	HARDAL SARI	MOR	BORDO	GÜLKURUSU	YEŞİL	MAVİ	KREM	KAHR ENGİ	GİRİ	PEMBE	TURKUAZ	YAVRU AĞZI	SOMON
1	9	Adıyaman-Sincik	9		8	8	3	1					1	1		8	8				
2	9	Aksaray-Taşpınar	9	9	9	8		5	4				9	8		1					
3	16	Antalya-Döşemealtı	16	16	16	16		2					10	3		13					
4	22	Balıkesir - Sındırgı	22	8	14	22								14		7					
5	4	Bolu - Mengen	3		4	4	2	1	1	3			3		3			3			
6	48	Çanakkale-Ayvacak	45	23	31	31	18	37	3	19			40	40	15	6					
7	2	Çankırı	2		2	2		1					1	2				1			1
8	102	Hereke	69	52	55	48	29	87	6	6	38	7	83	69	88	59	8	27	38	8	
9	13	Isparta-Şarki Karaağaç	6	4	10	6		12					12	10	5			3			
10	7	İzmit-Derince	6			4		6					7	6	3	6					
11	12	İzmir-Bergama	12	12	1	11															
12	15	İzmir-Selçuk	15	10	3	7		10					8	12	9	2				5	
13	12	Kahramanmaraş	11	7	9	9	2	8	5	1	4		9	5	2	2		2			
14	30	Kayseri	22	16	12	16	3	13	5	1	3		24	13	17	19		9		1	
15	58	Kayseri-Bünyan	33	16	31	29	12	20			4		52	22	33	51		13			
16	37	Kayseri-Yahyalı	34	20	12	17		10	17		6		22	25	23	16	1				

17	20	Kırşehir	19	1	18	18	1	6		1	6		17	16		17	12	14			
18	14	Kırşehir-Kaman	14	7	12	5	3	6			5		7	7	8	12	5	5			
19	48	Konya-Ereğli	46	21	37	34	9	36	1	2	1		31	36	26	26	3	5			
20	11	Konya-Derbent	11		10	10		6					7	11		10	3	2			
21	15	Konya-Sarayönü	10	4	7	14	2	13		2	4	1	13	11	1	9		4			
22	13	Konya-Karapınar	13	9	5	12	3	1					10	8	6	8					
23	33	Manisa-Demirci	24	13	12	15		11	1	1	7	3	21	14	11	13		1			
24	10	Manisa-Yuntdağı	10	10							9				10						
25	12	Nevşehir-Avanos	12	1	12	12	3	7		4	1		9	1		8	4	6			
26	9	Nevşehir-Ürgüp	9	2	7	1	4	3		1			9	3	6	3	1	1			
27	23	Niğde	23	14	11	22	2	14					18	10	15	8	4				
28	10	Niğde-Bor	6	10	8	8		2	7		5	3	6	6	1	3	1				
29	14	Niğde-Taşpınar	14	13	3			12			3		8	7	13	2					
30	9	Sivas-Merkez	9		9	9		9			9	9	9	9	9	9					
31	38	Şanlı Urfa	35	17	36	31	32	5	9	15			35	9	2	14		7			
32	35	Uşak-Merkez	31	17	9	22	14	20	1		2		20	25	12	11		8			
T	710	-	600	332	413	451	142	364	60	56	107	23	501	403	318	343	50	111	38	14	1
%	100	-	84.5	46.7	58.1	63.5	20	51.2	8.4	7.8	14.7	3.2	70.5	56.7	44.7	48.3	7	15.6	5.3	1.9	0.1